

Project acronym: SURE-Farm

Project no.: 727520

Start date of project: June 2017

Duration: 4 years

T4.2: Assessing how policies enable or constrain the resilience of a small and medium-sized mixed farming system in North-Eastern Romania.

An application of the Resilience Assessment Tool (ResAT)

Work Performed by P13, Institute of Agricultural Economics, Romania (IEA-AR)

Dan-Marius VOICILAS¹ - Lucian LUCA¹

(Contact: Dan-Marius Voicilas)

Due date	30 November 2018
Version/Date	Final version 30 September 2018
Work Package	WP 4
Task	T.4.2
Task lead	WUR
Dissemination level	Public

¹ Institute of Agricultural Economics, Romania

1. INTRODUCTION

Main farming system specific challenges:

The Romanian case study covers small and medium-sized mixed farms of the Nord Est Region, which face challenges related to fluctuating incomes, extreme weather events (drought, floods), competition from large companies, market access restrictions and demographic changes. From economic point of view, according to EUROSTAT, it is one of the poorest regions in the EU. This state affects the capacity of the farmers to develop the farms, because they do not have enough capital to invest or do not have access to bank loans. In the same time, the development of large farms or different industries from cities are relatively slow, the infrastructure is weak, all together making the region less attractive and the poorest among EU regions.

Out of the 3.4 million farms registered by FSS in Romania in 2016, most of them (about 650 thousand) belong to the farm type *Various crops and livestock combined*, as one of the four types that are found in defining the mixed farm (together with *Mixed livestock, mainly grazing livestock*, *Mixed livestock, mainly granivores*, *Field crops – grazing livestock combined*). Thus, the number of mixed farms is about 937 thousand, but two-thirds of these are very small-sized holdings, with less than 2 ha, which are not beneficiaries of direct payments. The share of mixed farms in the Nord Est Region is quite similar to that at national level: about 173 thousand farms out of total 720 thousand registered in 2016 (with the most numerous category *Various crops and livestock combined*, 142 thousand farms). The share of farms under 2 ha in total mixed farms in the Nord Est Region is higher than that at national level, getting close to 90%. These very small farms are the result of the farmland restitution policy in early 1990s, which, after the dismantling of the production cooperatives of Soviet type, recreated a category of small peasant household farms, doomed to survival through the farming activity oriented to self-consumption. About 90% of the mixed farms from the Nord Est Region are those where more than 50% of the final production is consumed on the household. The small land areas into ownership and the incomes obtained mostly under the form of products for self-consumption have not allowed the acquisition of high performant equipment or the expansion or specialization of farms. In Nord Est Region, on a mixed farm with less than 2 ha, less than one person (AWU) is working full-time, and the number of animals (around 2 livestock units) excludes them from receiving direct payments (from coupled support inclusively, which was introduced in 2015). In the more or less distant future, their disappearance is predictable. Many mixed farms with the size 2-5 ha (about 43 thousand farms) will probably have the same fate; these farms have many characteristics similar to semi-subsistence farms, yet they receive direct payments per hectare. In the Nord Est Region there is also a category of mixed farms of interest for the agricultural policies, namely those with 5-20 ha of land (for which they receive SAPS payments), which also have a greater number of animals (5-10 LSU), which makes them eligible for the coupled support. The labour force directly employed on these small mixed farms exceeds 1 AWU, and production on one-third of these farms is sold on the market. In terms of economic size (SO), these farms are included in the categories 8-15 thousand euro and 15-25 thousand euro. Besides this class of small mixed farms, in the Nord Est Region there are also 390 medium-sized mixed farms with 25-100 thousand euro SO, as well as 40 large-sized mixed farms with more than 100 thousand euro SO. All these farms mainly produce for the market.

In this context, the main challenges for the small mixed farms in terms of agricultural policies are represented by the attempt of national policy-makers to correct the farm structure in Romania

through the support provided to the development of medium-sized farms, in a combination of measures meant to boost farm development and increase agricultural yields. These agricultural sector development plans are confronted with the main socio-demographic challenge, namely farm owners' old age and the difficult transfer of farm to the new generation, due to young people's migration to towns or to foreign countries. In terms of agricultural market operation, a weak integration of small mixed farms in the agricultural product chains can be noticed, also as a result of farmers' reluctance to establish producer groups for marketing their products. The fluctuations of crop production also add to the above-mentioned facts, with impact upon livestock production, as a result of years with drought or flood.

2. DATA

List of selected policy documents – including references and sources:

The analysed documents were the national agricultural policy documents, which already integrated the provisions of European regulations for the period 2014-2020, to which the national CAP implementation documents were added, and some nationally specific elements from the part referring to agriculture from the government programs of recent years.

Probably the most important document was the *Agri-Food Sector Development Strategy on the Medium and Long-term Horizon 2020-2030* (MADR, 2015), a complex document elaborated by the Ministry of Agriculture and Rural Development (MADR) together with the World Bank experts, in the period 2012-2014, which influenced both the NRDP 2014-2020 approach and the options referring to the implementation of direct payments in Romania.

Romania's options for the direct payments were analysed on the basis of two documents: *MADR Press Release of July 22, 2014 Comunicatul de presa MADR din 22 iulie 2014* (MADR, 2014a) and *Note on the notification proposals submitted by MADR to the European Commission Nota referitoare la propunerile de notificări transmise Comisiei Europene de către MADR* (MADR, 2014a); the options were assumed by the subsequent governments.

The National Rural Development Program for the Period 2014-2020 Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 (MADR, 2017), approved by the European Commission in 2015, was subsequently modified several times, the investigated variant being the fifth variant, from 2017.

Another programmatic document, which attempted to give a common direction to the different agricultural policy measures referring to the family farm was *Romania's Government Vision on the Development of Middle Class in the Countryside Viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea clasei de mijloc la sate* (CPM, 2016), developed under the aegis of the Prime Minister's Chancellery. Complementary to this document, another operative document of MADR was analysed, i.e. *MADR Sectoral Action Plan for 2016 Planul de acțiuni sectoriale ale MADR pe 2016* (MADR, 2016).

Since early 2017 up to the present moment, three government programs were published (corresponding to the three governments that officially operated), quasi-identical programs, and that is why the agricultural policy part from the latest program was analyzed, the *Government Program 2018-2020 Programul de guvernare 2018-2020* (GR, 2018), which is an original combination of CAP and national instruments, in an ambitious attempt to bridge up the Romanian agriculture gap in terms of productivity and market integration, militating for the association of producers and land consolidation.

Below, we present the list of the documents analysed:

- CPM: Cancelaria Primului Ministru (2016). Viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea clasei de mijloc la sate, http://gov.ro/fisiere/stiri_fisiere/Viziunea_Guvernului_României_pentru_dezvoltarea_clasei_de_mijloc_la_sate.pdf
- GR: Guvernul României (2018). Programul de guvernare 2018-2020, http://gov.ro/fisiere/pagini_fisiere/PROGRAMUL_DE_GUVERNARE_2018-2020.pdf
- MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2014 a). Comunicat de presa MADR 22 iulie 2014, <http://www.madr.ro/comunicare/1339-comunicat-de-presa.html>
- MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2014 b). Nota referitoare la propunerile de notificări transmise Comisiei Europene de către MADR, http://www.madr.ro/docs/NOTIFICARI_PAC_2015-2020-.pdf
- MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2015). Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030, <http://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>
- MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2016). Planul de acțiuni sectoriale ale MADR pe 2016, http://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/16-01-21-11-49-04MADR_Plan_strategic.pdf
- MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2017). Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 (National Rural Development Program for the period 2014-2020), <http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/PNDR-2014-2020-versiunea-aprobata-30-iunie-2017.pdf>

3. ANALYSIS

Interpretation and scoring of the data

Arguments regarding the scoring

Table 5: Likert scale policy documents with English argumentation (IEA-AR)

Question	Scale (0-5)	Arguments
ROBUSTNESS		
1a. To what extent is a focus on the short-term enabled or constrained by the policy goals?	5	After the delays in granting the subsidies for the year 2015, the payment of direct payments in due time has become an important policy objective, which primarily seeks to secure working capital, mainly for the farms that do not have the ability to get a loan from banks ("Providing subsidies in a timely manner"). Also, for farmers who want to start or develop their business the policy implementation has major importance especially for those who are at the beginning of their activity, with less experience and financial possibilities ("... development of small farms ... to start the business").

1b. To what extent is a focus on the shortterm enabled or constrained by the policy instruments?	3	Granting subsidies in due time is based on an ambitious (yet sometimes rigid) calendar, which involves strong mobilization of staff from the Agency of Payments. The grant is important for any type of farm, especially for small farms, which don't have enough financial power at the beginning of their activity. A good stimulent to start the business. The grant has the form of lump sum. It is offered only if the farmer implements the objectives provided in the business plan. Useful short-term instrument with instant effects ("Calendar-Timely provision of subsidies for agriculture").
2a. To what extent is protection of the status quo enabled or constrained by the policy goals?	4	For the period 2014-2010, Romania opted for continuing the SAPS scheme for direct payments, also introducing a redistributive payment benefitting the medium and small-sized farms (yet not the very small farms). At the same time, the coupled support was received for almost all possible products, and through the state aid the support to national programs for deficient products (e.g. tomatoes) was proposed ("Multiannual support programs for deficient products"). Also, the policy has in view the competitiveness of the Romanian products and the identification of new potential market for them "Identifying new markets for Romanian products". By establishing the Producers Groups (PG), the farmers have the chance to protect their business and interests better, especially when they negotiate with big farmers or big operators from down or up-chains ("the setting up and functioning of producer groups").
2b. To what extent is protection of the status quo enabled or constrained by the policy instruments?	4	The redistributive payment, as implemented in RO, provides for an additional payment per hectare. The consolidation of the status-quo of the small farms and their future development is based on the lump sum. It is accorded to the farmers which permanent transfer their farm to other farmers and receive, by NRDP, the equivalent of 120% of the annual amount support for which they would have been eligible in the simplified scheme in Pillar I. The farmers who receive direct payments over 5000 euro are required to comply with additional conditions (formal registration, with fiscal

		implications). The difficulties that the sectors benefitting from coupled support are facing are not listed. The tomato support scheme imposes rather bureaucratic requirements ("Coupled support schemes"). Also, a direct payment per eligible hectare can consolidate their status in the direct competition with other farmers they make face on the market. ("direct support to farmers through an eligible ha").
3a. To what extent is the development of buffer resources enabled or constrained by the policy goals?	4	The measures from this class are the most numerous, mainly meant to rejuvenate and improve the workforce (payment for young farmers and a short-term training program), as well as to improve crediting (through farmers' access to cheap credits guaranteed by the state). Another objective: supply of irrigation water free of charge to the pumping station ("Payment for young farmers", "Improving the credit system and stimulating associative agriculture", "Farmers' access to cheap credit and guarantee", "Free water").
3b. To what extent is the development of buffer resources enabled or constrained by the policy instruments?	3	The conditions for granting payments to young farmers lead to interpretable situations. The practical approach to establish a crediting fund may prove difficult ("Establishment of a credit fund for agriculture"). The beneficiaries of free-of-charge water for irrigations are only the farmers from the areas where the systems are in operation. The rate of non-reimbursable public support will be 50% of the total eligible expenditure and goes to 90% in case of combined support rate for small farms ("business development credit with state guarantees"). The importance of this instrument was evaluated as meddium because only the buffer itself cannot support the activity of the farms and there are many other conditions for robustness and factors of influence.
4a. To what extent are other modes of managing risks enabled or constrained by the policy goals?	4	A desideratum is the creation of agricultural mutual funds ("Creating mutual agricultural funds for revenue stability in case of price volatility"). The development of the national anti-hail system is a measure adapted to farmers from areas with vineyards and orchards ("Developing the national anti-hail system and increasing precipitation").

4b. To what extent are other modes of managing risks enabled or constrained by the policy instruments?	3	All services like public consultancy, training and counseling services can improve the productivity, value-added, risk management and other parameters of the farms, but these do not have an obligatory direct effect on the indicators, just by their utilisation without other instruments and this is the reason why was chosen the score. Together with other instruments the services contribute to the robustness of the farms but was appreciated that don't have a strong impact on short-term ("Public consultancy service...", "...training and counseling to improve productivity, value added, and risk management"). Expanding the anti-hail system is possible, but the effects are inevitably limited to the areas covered by these.
ADAPTABILITY		
1a. To what extent is a focus on the middlelong term enabled or constrained by the policy goals?	4	Land consolidation is of crucial importance in the medium term for increasing the performance of small farms ("... they need support to consolidate their plots ...", "... developing business plans for small farm restructuring / consolidation"). Also, NRDP mentions that, priority will be given to bovine, apiculture, sheep and goat sectors, vegetable growing, fruit growing, activities which enter in our group of interest, because they are met in our our case studies, in the region analysed. The analysed documents mention the Government programs that stimulate the development of the middle class in rural area, which enter in our focus, also clarify the notions about the dimensions of the small farms, but do not offer other details about the implementation or instruments. On the medium term, it is intended to rehabilitate and expand the irrigation system, as well as to support certain multi-annual support schemes for the reproduction activity (in pigs and poultry) and for raising local cattle breeds. In addition, establishment of fruit and vegetables collection centers ("Program for setting up collection and processing centers for vegetables / fruits and some products of animal origin").
1b. To what extent is a focus on the middlelong term enabled or	3	The consolidation and merging of the agricultural holdings is supported for the permanent divestiture

constrained by the policy instruments?		of holdings in return for a single payment ("... the permanent divestiture of holdings in return for a single payment will consolidate and co-locate agricultural holdings"). Must have a good impact on middle-long term but it is not a sure guarantee for the consolidation of all farms. There is support for the elaboration of business plans for the consolidation of the small farms ("... developing business plans for small farm restructuring / consolidation"). It was evaluated that it has a high importance because any business needs a plan. In the same time, we must have in view that, the external factors of influence can have a negative effect on the farm's activity, even when a business plan is, theoretically, perfect. Also, we can add that, the external factors of influence can have a negative effect on the farm's business plan, even when it is, theoretically, perfect. The program for upgrading the irrigation infrastructure is extremely ambitious, and under the risk of not being implemented on all the envisaged area ("modern irrigation system ... in 3 stages"). It is possible that only the specialized, large-sized farms will benefit from the programs meant to improve breeding in poultry and pigs. The collection centers for fruit and vegetables will be prioritarily established in the great vegetable and fruit growing areas.
2a. To what extent is flexibility enabled or constrained by the policy goals?	4	The small farmer scheme (Pillar 1) and the intention to simplify the NRDP measures, so as to be accessible to small farmers, are extremely beneficial ("Scheme for small farmers"). The farms must be flexible and market oriented ("Restructuring and modernization of small farms in market-oriented farms"). Investments are necessary to improve the competitiveness of the farms ("investments aimed at increasing the competitiveness of agricultural holdings by endowing with efficient machinery and equipment") and together with the previous paragraph we consider them of maximum importance for a modern farm and its capacity to adapt to the market needs ("Generational change in agriculture and a new role for the family farm").

		Also, in this way, they will valorise their natural potential. Facilitating access to local markets for small farmers is a primary objective in the medium term. They were confronted with divers barriers in the past. Investments in assets are important, but they are too general mentioned in our text. They could be useful on long-term, as well. Creating short supply chains is a new tendency and express the needs of the consumers and the farmers ("creating short supply chains"). They reacted to this and must meet on the market.
2b. To what extent is flexibility enabled or constrained by the policy instruments?	3	The way in which the small farmer scheme was implemented has not brought a spectacular simplification, and redefining the conditions for a better access of small farmers to NRDP is quite difficult. Advisory services, farm management services and farm replacement services can help farm adaptation to market changes. They have a medium impact on the adaptability of the farm if they are not accompanied by other actions. Conjugate support for small investments, but also for developing a business plan to orientate the farms to market and improve farm management. All these are of maximum importance for the farm, especially those from mountains, to adapt to new requirements and to be flexible. Grants for medium size farms and associations of small farms are very useful to increase the competitiveness ("In the case of grants, support will prioritize medium-sized farms ... and associative forms of small farms"). Also, equipping with efficient machinery and equipment. A special support which may cover both technical facilities on farm and farm-based inventory and diversification of farm activities and facilitation of access to local markets is a good instrument for development, but it can have efficiency only together with other measures. Small and medium-sized farms need support to harness their potential and become competitive. This can be done by investments in modernization and construction of new facilities, equipment,

		machinery, post-harvesting and conditioning facilities, sorting systems, calibration, means of production, etc. This is a way of adaptation to the global competition and high quality products. Without such instrument, the farms can disappear from the market.
3a. To what extent are variety and tailor-made responses enabled or constrained by the policy goals?	4	The transfer of funds from Pillar 1 to Pillar 2 to compensate the exit from the small farmer scheme (under NRDP), for young farmers. Support to family farms and middle agriculture, in general, plus an ambitious program to boost farming activities in the mountain area. There are a few important objectives on mid-term: -adoption of innovative technologies and good practice -diversifying the product range -diversification of activities -sustainable management of natural resources and adaptation to climate change. Without new products, they cannot meet the consumer needs. Without sustainable management of natural resources and adaptation to climate change we cannot speak about future and resilience. By diversification of activities they have balanced distribution of the risk and better access to different consumers. Commitment for member states is the application of compost manure. We consider it less important at this moment, if we think in a pragmatic way, only to the survival of the small farms in Romania.
3b. To what extent are variety and tailor-made responses enabled or constrained by the policy instruments?	3	Limiting the compensatory payments for exit from farming to a couple of years might not be sufficiently stimulating. The measures for market orientation of small and medium-sized farms are difficult to implement. The investment sub-programs dedicated to the rural area do not seem sufficiently adapted to its specificity. Important is to promote quality products with high added value such as mountain and farm produce. A good instrument for those who want to follow the successful stories and apply that experience in their case is the payment for agricultural practices beneficial to the climate and the environment (greening - Article 43 of Regulation 1307/2013) ("...

		agricultural practices beneficial to the climate and the environment"). It refers to the prospect of greening standards related to the diversification of crops on arable land. Thus, the complementarity is also ensured by applying the new P10 of the M10 by extending the areas of applicability of farm standards to arable land smaller (less than 10 ha) and farms small ones that do not have to comply with this greening standard. On medium-term the minimum EU requirements for the protection of the environment can be fulfilled. The small livestock holdings need support to invest in individual manure storage facilities. This instrument will not help too much the small farmers to develop their business, will not help to increase the competitiveness or other similar objectives, but must be done. Less important in our opinion.
4a. To what extent is social learning enabled or constrained by the policy goals?	3	Very important goal for the efficiency of their activity, for their organisation, their power of negotiation etc is the creation of operational groups of relevant actors. (PNDR 2017, 175) This is a result of the lack of cooperation and adaptation of the research in agri-food field with/to the present needs of the sector. It is quite urgent and useful for medium/long-term strategies of the farms in this sector. This characteristic improve the farm organisation, environment and their behavior. Appropriate knowledge among farmers help the process of restructuration or modernisation ("creation of operational groups"). Farmers are obliged to practice agricultural and innovative techniques and technologies, including through research results, if they want to compete on the market. The agricultural policy measures target three dimensions: association for entry on the market, a national research and development program (leading to introducing new technologies on the farms) and support to local community initiatives, through LEADER ("National R & D program").
4b. To what extent is social learning enabled or constrained by the policy instruments?	2	Sub-measures 6.1., 6.3. and 6.5 are instruments addressed to young farmers from small farms. The support for vocational training, as well as actions for

		skills acquisition will be under sub-measure 6.1. On mid-term, the measure can improve the business. The proposed instruments for encouraging association (cooperation between local actors, partnerships with NGOs) need a minutely (and costly) preparation. The research program is endangered by the difficult situation of certain research institutions. The rural development network is still under a long redefining process ("The new rural development network will be used to activate community-based partnerships").
TRANSFORMABILITY		
1a. To what extent is a focus on the long term enabled or constrained by the policy goals?	3	A better integration of small farmers on the market would be the result of their association, of farm modernization (through investments, resulting from better access to funding) and of increased production sustainability (by reducing the risk of crop failure) and of the orientation to organic farming. Subsistence and semi-subsistence farms must be organised in cooperatives or producer groups to compete on the market. It is a long-term goal which help them to develop and modernise de production. The development of farms and small businesses will be achieved by: the renewal of generations of heads of agricultural holdings with adequate skills, increasing the interest of younger generations to develop professionally in rural areas, promoting entrepreneurship and employment, reducing the seasonal fluctuation of jobs, and development of non-agricultural activities ("Preserving the biodiversity of the countryside, preserving cultural heritage and perpetuating traditions in these rural areas is best ensured by small farmers"). Organic agriculture development.
1b. To what extent is a focus on the long term enabled or constrained by the policy instruments?	3	The measures from MARD strategy include support to setting up producer groups, supplying economic counselling services to small farmers, endowment with new technologies, as well as boosting the market niche sectors, the organic production inclusively. Long-term directions seem fair, and the program proposals are feasible ("Integration of small and medium-sized farms into agricultural producer groups / cooperatives").

		Also, it is necessary to improve fiscal policy to enable national authorities to bring the informal economy to light. Other important instrument is the stimulation of the niche market for the production of vegetables during the cold period.
2a. To what extent is the dismantling of incentives that support the status quo enabled or constrained by the policy goals?	2	The intention of MARD decision-makers to bring corrections to the agrarian structure, by measures stimulating farmland consolidation, are not beneficial for the farms smaller than 5 ha (in receiving the basic direct payments).
2b. To what extent is the dismantling of incentives that support the status quo enabled or constrained by the policy instruments?	3	By applying different levels of direct payments for the first 5 ha (smaller values) compared to the next 25 ha, under the redistribution scheme, it is intended to discourage the activity of small (and very small) farms.
3a. To what extent is in-depth learning enabled or constrained by the policy goals?	1	This characteristic improves the farm organisation, environment and their behavior. Appropriate knowledge among farmers helps the process of restructuring or modernisation. The proposals for training courses, the information on adapting to climate changes inclusively, are maintained under a traditional framework, without stimulating specific directions that change current paradigms ("Through training / qualification / training courses ... they need to be trained and informed about how to adapt agricultural production to the effects of climate change").
3b. To what extent is in-depth learning enabled or constrained by the policy instruments?	2	The references to the biotech opportunities, on the one hand, and to the business and marketing planning, on the other hand, leave room to new approaches. Also, it is an instrument addressed to young farmers, from small farms. The support for vocational training as well as actions for skills acquisition will be under sub-measure 6.1. On long-term, the measure can improve their business. By sub-measure 6.3. there is support for demonstration activities and information actions like dissemination of information. It will help the farmers to understand better, from other practices, what they should apply different than they used to use. Examples, the practical lessons are the most important for a better future activities of the

		farmers ("... support for demonstration activities and information actions").
4a. To what extent is the enhancement and acceleration of niche innovations enabled or constrained by the policy goals?	2	The innovations are related to adaptation to climate change effects, by reconsidering the research and consultancy sector, as well as through a new mission for the local action groups. There are a few important objectives on long term like: -adoption of innovative technologies and good practice -diversifying the product range -sustainable management of natural resources and adaptation to climate change. Without innovative technologies the farms cannot go on and develop the business in the strong competition on the market. It has a dynamic character. Without new products, they cannot meet the consumer needs. Without sustainable management of natural resources and adaptation to climate change we cannot speak about future and resilience ("Development of the rural economy through eco and agro-tourism", "...the adoption of innovative technologies and good practice...").
4b. To what extent is the enhancement and acceleration of niche innovations enabled or constrained by the policy instruments?	1	The concrete proposals are appropriate for immediate adoption, rather than for the long term: introducing risk mitigation tools, agricultural research restructuring, relaxing the legal framework for rural entrepreneurship ("...service support centers for the rural population...").

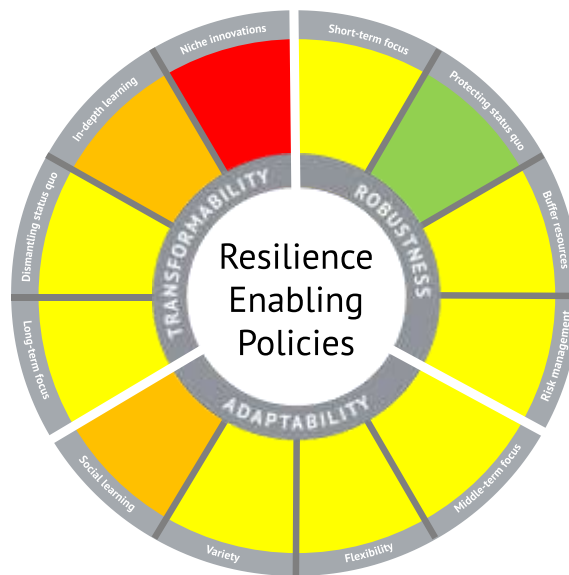
A coloured ResAT-wheel, and explanatory text regarding the wheel

Policy goals

The wheel that represents the policy goals indicates that the small farms are strongly encouraged in the short term. The policies elaborated are focused on the main needs of the small farmers. The policies are oriented to the maintaining of the robustness of the farmers, also they contain mentions about adaptability of the farms under different factors of influence. Here, we have in view the following key characteristics: middle-term policies, flexibility of farms, the variety and tailor-made responses. Not too much information, as regards strong and coherent policies about the social learning key characteristics were identified. As regards the transformability of the small farms, the documents analysed do not contain strong policies which may help the transition under the influence of different external factors. There are some references about in-depth learning, also dismantling incentives that support the status quo or niche innovations were not explicitly exposed. In conclusion, the documents analysed show that the policies goals as regards the resilience of the small farms are present and constructed in a logic way, which reflects the main needs and challenges for small farmers.

Policy instruments

The wheel that represents the policy instruments looks a little different than the wheel that represents the policy goals. It indicates that the small farms are not well supported by instruments, in the same manner as policies. This can be translated that, there is still enough space for improvements when we discuss about policy instruments. Except protecting status-quo key characteristics, which is present in the official documents and refers at the immediate instruments available, that encourage the small farms, the rest has had a medium or minor role for the resilience of the farmers. Also, we want to underline that the instruments for niche innovations were not really relevant in the documents analysed. This represents a negative aspect of the documents, because in our opinion it is one of the most important instruments that must be addressed to small farmers, for their development on long term, during the process of transformation of their business and status. Also, the social learning and in-depth learning are not well present and encouraged. In conclusion, the documents did not contain enough strong references that support the development of the small farmers by specific instruments and these instruments should better follow the policy goals.

4. STAKEHOLDER CHECK

Report of the stakeholder check:

The first ResAT results (concept assessment) were discussed during two interviews: one interview with a representative of small farmers (Ginu Toma, president of Farmers Association “*Fermierul*”) at the Institute of Agricultural Economics headquarters, on 25 July 2018, and another interview with representatives of a specialized professional association, which includes both small and large farmers (Alina Cretu, executive manager at Romanian Corn Growers Association (APPR) and Cristina Cionga, advisor for European affairs within the same association), at the APPR office, in the second part of the same day. We chose them because they are well known in this field and we collaborated with them in different activities, in the past.

The final ResAT version was discussed with a researcher from the Region Nord Est (Valentin Mihai Bohateret, head of the rural economy team from the Institute of Economic and Social Research “Gh. Zane” from Iasi, involved in the activities of the project SURE-Farm in the Region Nord Est). Mr. Bohateret is honorary member of the Academy of Agricultural and Forestry Sciences (ASAS). The interview took place on October 10, 2018 at ASAS headquarters office in Bucharest.

For the interviews, we used the guide provided by the Wageningen University & Research, the leaders of the task. The average time spent per interview was two hours.

The small farmers representative considered that for the resilience of small and medium-sized from Romania, the following are extremely important: timely granting (and mainly in advance form) of direct payments, loans at advantageous interest rates and with adequate guarantees (of the state inclusively), support to setting up producer groups (through fiscal advantages inclusively), simplification of financing guides for the measures from NRDP 2014-2020 dedicated to small farmers and the more rigorous regulation (and in favour of farmers) of drought insurance. He would have been tempted to give higher scores than those given by researchers to the measures listed above, although on the other hand certain past experiences made him be critical in relation to the specific implementation of different measures. The higher scores were indicated especially to those instruments which are connected to the payments, calendars and steps the farmers must follow to receive them. Having in view his experience about the delays for payments, the rectifications and corrections done in the recent years in this regards made him optimist and satisfied. Of course, he was afraid that this normal procedure will not be broken in the next years, because in his opinion, the most important aspect for small farmers is to have money in the right moment.

The APPR representatives, very well informed on the CAP policies and the national implementation plans, emphasized the increased coherence of agricultural policies in latest years and even the realistic approaches to many evaluated aspects, by the Romanian authorities. After discussing in detail the arguments for a few measures where they had an initial perception that was different from that of researchers, overall they reached the conclusion that the evaluation reflects a position quite similar to theirs.

The dialogue with the researcher from Iasi was facilitated by the fact that he was familiar with the approach to resilience through the three dimensions, specific to SURE-Farm. He quickly understood the significance of colours in the ResAT wheel, considering it to be a clear policy assessment tool. At first glance, he considered the scores assigned to policies as reasonable, emphasizing that most policy measures in Romania are oriented towards supporting production, even though for the small farmer (mainly in the case of mixed farm) subsidies cannot really induce business development, as the total volume of subsidies received by a farm is quite small. His recommendation would be to introduce a more redistributive scheme in favour of small farmers, as these have an important role in the rural economy. He also militates for a better market integration of small farmers, by the creation of a framework for the emergence and expansion of input distributor networks, of mechanization service providers and of production collection networks for commercialization (as private businesses). As regards farmers' professional training, he considers that the authorities must propose a small farmer qualification scheme, to make the transition from the peasant who must do all things to the farmer specialized in certain activities. He deplores the fact that the banking system is not sufficiently developed in the rural area, nor adapted to small farmer's needs. As regards the anti-hail system, he considers it to be really efficient.

5. OVERALL ANALYSIS OF STRENGTHS AND WEAKNESSES

Concluding chapter of the document:

The analysis done guide us to a few conclusions. We can identify the strengths and weaknesses resulted from the policy documents selected for the Region Nord Est from Romania.

The small farm issue was coherently approached in the 2015 Strategy (Ministry of Agriculture and Rural Development, 2015), with the intention to capitalize on an important agricultural potential. The CAP instruments that attempt to address the challenges related to the future of small farms in Romania were defined both in Pillar 1 (limits for granting SAPS and redistributive payments, and implementation of Small Farmer Scheme) and in Pillar 2 (measures dedicated to small farms, by introducing the business plans, by support to investments on agricultural holdings and to cooperation activities under NRDP 2014-2020). The governance program for the period 2017-2020 brought about interesting complements for small farmers, through support under the form of *de minimis* aid for traditional agricultural activities (cultivation of tomatoes in solaria, raising local breeds of pigs), as well as of elements with direct impact upon farm resilience (rehabilitation of the irrigation system, development of the national anti-hail system). These add to the approval of a program encouraging the activities in the mountain areas, relevant for the Region Nord Est, focusing on investments in agricultural infrastructure, complementing those supported under NRDP.

For the mixed farms from the Region Nord Est, the scores assigned to policy texts, in terms of robustness, are high, which reflects the Romanian policy-makers' concerns for this dimension of the agricultural system resilience. The goals have higher scores (5 and 4), compared to instruments (4 and 3), due to the inherent difficulties in transposition under the form of efficient and fair programs of relatively generous measures defined as policy objectives. The main strength is the political commitment to timely allocation of subsidies for farmers (mainly SAPS and coupled payments), taking into consideration the great number of beneficiaries (around 900 thousand farms nationwide). Its importance is given both by the cumulative size of support and by the attention attached to it by the government's program. Another strength is represented by the proposals to improve the crediting system, as well as the provision of other facilities (irrigation water free of charge, hail control) to farmers from the areas in which these measures can be implemented.

In terms of adaptability, the scores for the texts identified as belonging to this type of resilience are also higher for goals (4 and 3) and lower for instruments (3 and 2). On medium term, a key point for the governance program is complementary to the CAP, namely the rehabilitation of the irrigation system, this rehabilitation also putting into value farmers' investments in irrigation equipment, funded under NRDP. For the Region Nord Est, the impact of this measure is limited to the quite small areas for which irrigation infrastructure exists. The program supporting cattle raising from Romanian breeds is expected to have an important impact mainly on the small mixed farms from the hilly and mountainous areas of the Region Nord Est. The implementation of the Small Farmer Scheme, a CAP instrument for the simplified implementation of direct payment scheme (by exemption from greening obligations inclusively), is a relevant instrument for small mixed farms in the effort to de-bureaucratize CAP implementation. Unfortunately, the social learning ideas suggested in the 2015 Strategy are partially found in the governance program, which resulted in a low score for these measures.

As regards transformability, the texts identified as belonging to this resilience dimension are mainly found in the 2015 Strategy, not being taken over as such in the governance program, and therefore the scores assigned are low both in goals (3, 2, and 1) and in instruments (3, 2, and 1).

However, certain elements linked to adopting production systems based on the integrated management of soil, water and organic fertilizers are likely to be operationalized in the future programs. At the same time, the objective of rural economy development through eco- and agro-tourism could be better supported under NRDP. The attempt to transform Romania's farm structure into a more balanced structure seems to be supported by the diminution of subsidies received by farms with less than 5 ha and by facilitating the exit of these from the farming sector. Thus, there is a pressure on the small mixed farms to move into the category of medium-sized farm to be able to survive.

The evaluation of agricultural policies targeting the small mixed farms from Romania's Nord Est Region, based on ResAT, reveals the focus of decision-makers on the traditional approach to resilience, mainly understood as robustness. At the same time, there is a certain tension between the medium-sized farm development objective and the recognized ability of small-sized farms, less connected to the market, to survive in constraining socio-economic contexts.

6. REFERENCE LIST

Alexandri, C. (edited by) (2017). *Agricultura si spațiul rural: evaluari la 10 ani de la aderare*, Editura Academiei Romane, București

Steriu, V., P.I. Otiman (edited by) (2013). *Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030*, Editura Academiei Române, București

Termeer, K., J. Candel, P. Feindt, Y. Buitenhuis (2018). *Assessing how Policies enable or constrain the Resilience of Farming Systems in the European Union: the Resilience Assessment Tool (ResAT)*, D4.1 SURE-Farm project

Cancelaria Primului Ministru (2016). *Viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea clasei de mijloc la sate*

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (2018 a). *Implementarea Programului de guvernare în anul 2017*

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (2018 b). *Raport asupra îndeplinirii prevederilor Programului de guvernare în trimestrul I 2018*

Guvernul Romaniei (2018). *Programul de guvernare 2018-2020*

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2014 a). *Comunicat de presa MADR 22 iulie 2014*

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2014 b). *Nota referitoare la propunerile de notificări transmise Comisiei Europene de către MADR*

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2015). *Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030*

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2016). *Planul de acțiuni sectoriale ale MADR pe 2016*

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2017). *Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020*

7. Appendix

Analysis of the policy documents:

Table 3: Relevant texts from each policy document in country languages (IEA-AR)

Type of resilience	Key characteristics	Relevant texts for policy goals	Relevant texts for policy instruments
Robustness	1. Short term	Aplicarea eficientă a Politicii Agricole Comune. (MADR, 2016, p.1) Acordarea în timp util a subvențiilor pentru agricultură: -plata la timp a subvențiilor pentru fermieri pentru asigurare inputurilor necesare; -reducerea costurilor de producție cu cel puțin 10%; -asigurarea capitalului de lucru necesar pentru realizarea la timp și întocmai a verigilor tehnologice cu efect în creșterea producției și sporirea calității acesteia; -realizarea investițiilor propuse. (GR, 2018, p. 117) Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici Submăsură 6.3 - Ajutor pentru începerea activității acordat pentru dezvoltarea fermelor mici. (MADR, 2017, p.402)	Management adecvat al resurselor specifice: administrație agricolă performantă, gestionarea eficientă și eficace a FEAGA, FEADER. (MADR, 2016, p.1) Acordarea în timp util a subvențiilor pentru agricultură (Calendar): -1 martie -15 mai sesiunea de depunere/primire cereri unice; -1 iunie – 1 iulie efectuarea controlului administrativ, inclusiv controlul preliminar al cererilor unice de plată, eșantionarea acestora și transmiterea eșantioanelor; -1 iulie – 1 octombrie controlul la fața locului, pentru cererile unice de plată eșantionate la controlul în teren; -16 octombrie – 30 noiembrie plata avansului pentru anului de cerere; -1 decembrie– 31 martie plata regulată a subvențiilor aferente anului de cerere. (GR, 2018, p. 117) Ajutor pentru începerea activității acordat pentru dezvoltarea fermelor mici. Tip de sprijin: Grants Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru implementarea obiectivelor furnizate în planul de afaceri. (MADR, 2017, p. 402)
	2. Protecting the status quo	În ceea ce privește " Plata directă pe suprafață " (SAPS), din Fondul European de Garantare Agricolă, propunerea României este de a o menține, până în anul 2020 inclusiv.	Pentru a beneficia de această plată, fermierii trebuie să respecte și alte condiții față de cele enumerate anterior, dintre care amintim:

	(MADR, 2014 a) De asemenea, "sprijinul cuplat" este o schemă voluntară și este necesară notificarea deciziei privind procentul alocat din plafonul național anual FEAGA și culturile/sectoarele care primesc acest sprijin, cu justificarea necesității sprijinului, descrierea condițiilor de eligibilitate, a duratei schemei, a cuantumului per unitate și a limitelor cantitative dacă este cazul. (MADR, 2014 a) Restructurarea și creșterea performanței în sectorul pomicol. (MADR, 2016, p. 1) Identificarea de noi piețe pentru produsele românești în vederea creșterii competitivității sectorului agro-alimentar. (MADR, 2016, p. 2) Programe multianuale de susținere pentru produse deficitare. *Tomate: -Reducerea importurilor -Asigurarea consumului din producție internă. -Susținerea veniturilor legumicultorilor	- să depună cererea de plată cu date corecte și complete, împreună cu toate documentele solicitate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură; - să respecte normele de eco-condiționalitate; - fermierii care în anul anterior anului depunerii cererii de plată, au primit plăți directe de peste 5000 euro, să ateste cel puțin calitatea de persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, sau întreprinderi familiale conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, cu modificările și completările ulterioare. (MADR, 2014 b, p. 2) Schema de sprijin cuplat se acordă potrivit Regulamentului (UE) 1307/2013, Art. 52-55, numai în acele sectoare sau în acele regiuni în care anumite tipuri de agricultură sau anumite sectoare agricole care sunt deosebit de importante din motive economice, sociale sau de mediu sunt afectate de anumite dificultăți. Sectoare și producții vizate: culturi proteice, leguminoase pentru boabe, cânepă, orez, semințe, hamei, sfeclă de zahăr, fructe și legume, lapte, carne de oaie și capră, carne de vită și mânzat, viermi de mătase. (MADR, 2014 b, p. 4) Reanalizarea sub-măsurilor din cadrul programului pomicol din Programul Național de Dezvoltare Rurală în vederea creșterii interesului beneficiarilor. (MADR, 2016, p. 1)
--	--	--

		-Asigurarea de tomate proaspete pentru consumatorii romani in extrasezon *Sprijin suine rasele Bazna si Mangalita: -conservarea si creșterea efectivelor de porci din cele 2 rase in regim tradițional cu furajare directa (GR, 2018, p. 121-123) ...sprijinul privind înființarea și funcționarea grupurilor de producători (GP), acordat prin PNDR 2014-2020... (MADR, 2017, p.794)	Încurajarea producătorilor pentru a accesa programe europene de promovare a produselor românești. Continuarea demersurilor în vederea semnării de noi acorduri sanitare și fitosanitare menite să faciliteze accesul pe noi piețe. (MADR, 2016, p. 2) Programe multianuale de susținere pentru produse deficitare. *Tomate: -120 milioane euro pe durata programului -suma de 3.000 de euro pentru 1.000 mp, în condițiile cultivării de soiuri românești -realizarea unei producții de 2 kg/m2, care să fie predate centrelor de colectare odată cu justificarea producției obținute și a destinației acesteia. *Sprijin suine rasele Bazna si Mangalita: -4 milioane euro aferent programului -Asigurarea unei subvenții de 250 lei/purcel înțărcat si livrat la minim 10 kg. (GR, 2018, p. 121-123) Plata de bază (SAPS) și plata redistributivă - ... Plata redistributivă, așa cum este implementată în RO prevede acordarea unei plăți suplimentare pe hectar pentru primele 30 ha. ...acordarea unei plăți forfetare (pe baza unui plan de afaceri) pentru dezvoltarea fermelor mici (SM 6.3). Complementaritatea dintre programele finanțate din FEAGA - PNDR, privind fermele mici, se asigură dacă fermierii înrolați de cel puțin 1 an în schema simplificată pentru micii fermieri (FEAGA), vor alege să își transfere permanent
--	--	---	--

		exploatația către alt fermier. Prin PNDR (SM 6.5) aceștia vor putea primi echivalentul a 120% din cuantumul anual al sprijinului pentru care ar fi fost eligibili în schema simplificată din Pilonul I. (MADR, 2017, p. 795) ...sprijin direct acordat fermierilor printr-o plată pe ha eligibil condiționată de îndeplinirea statutului de fermier activ și respectarea eco-condiționalității. (PNDR 2017, 795) 5
3. Buffer resources	În ceea ce privește ”Plata pentru tineri fermieri„, aceștia ar trebui să aibă cel mult 40 ani în anul depunerii cererii, să se stabilească pentru prima dată într-o exploatație ca șefi de exploatație, iar plata se acordă pentru o perioadă de maxim 5 ani de la instalare. (MADR, 2014 a) Îmbunătățirea sistemului de creditare și stimulare a agriculturii asociative. (MADR, 2016, p.2) Accesul fermierilor la credite ieftine și garantare. (CPM, 2016, p. 7) Apă gratuită până la stația de punere sub presiune: -Creșterea anuală a suprafețelor care se iriga	Acordarea unei plăți anuale fermierilor eligibili pentru plata unică și care se califică pentru condițiile specific acestei scheme: a) se stabilesc pentru prima dată într-o exploatație agricolă ca șef de exploatație sau care sau stabilit deja în cei cinci ani anteriori primei depuneri a unei cereri în cadrul schemei de plată unică pe suprafață, menționată la punctul 1 și b) care nu au mai mult de 40 de ani în anul depunerii cererii de plată. (MADR, 2014 b, p.4) Înființarea unui fond de creditare pentru agricultură. Analizarea posibilităților de acordare a unor stimulente producătorilor care se asociază în vederea promovării producției și comercializării în comun a acesteia. (MADR, 2016, p.2) Instrumente financiare dedicate dezvoltării rurale desfășurat pe mai multe direcții de suport – micro-creditare, co-

	-Accesul direct al fermierilor la apa de irigat -Creșterea randamentului pe unitatea de suprafață și a producției -Securizarea veniturilor fermierilor (GR, 2018, p. 119) Program de stimulare a producției vegetale, zootehnice și a acvaculturii prin înființarea unui credit de dezvoltare a afacerii cu garanții de stat: -creșterea producției și calității acesteia, -sporirea volumului de marfă destinată pieței interne și externe, cu impact pozitiv asupra produsului intern brut -creșterii veniturilor la bugetul de stat (GR, 2018, p. 120-121) Realizarea unui program de pregătire de scurtă durată pentru lucrătorii din agricultură în parteneriat public-privat: -raționalizarea timpului de muncă, -creșterea productivității muncii, -permanentizarea forței de muncă din agricultură, -îmbunătățirea condițiilor de muncă -revitalizarea activității unităților de învățământ agricol. (GR, 2018, p. 129)	finanțare și garantare - a fermierilor din PNDR, cât și din afara lui. (CPM, 2016, p. 7) Apă gratuită până la stația de punere sub presiune: -Lungimea canalelor cu apă puse la dispoziție 1.700 km -435 motopompe ale fermierilor - în funcțiune în perioada aprovizionării cu apă a plantelor (GR, 2018, p. 119) Program de stimulare a producției vegetale, zootehnice și a acvaculturii prin înființarea unui credit de dezvoltare a afacerii cu garanții de stat: -Acordarea de garanții de stat în procent de 80% din valoarea creditului de producție pentru: Realizarea producției agricole și procesarea produselor agricole; Realizarea investițiilor cu finanțare europeană ; Realizarea altor investiții în ferme; Achiziția de teren agricol. -dobândă de 2% peste dobânda ROBOR la un an -plafon de maximum 3 milioane euro. (GR, 2018, p. 120-121) Realizarea unui program de pregătire de scurtă durată pentru lucrătorii din agricultură în parteneriat public-privat: Realizarea unui parteneriat public-privat între școlile liceale și fermierii agricoli constând în stabilirea de comun acord a unui program de pregătire de scurtă durată a lucrătorilor din agricultură în vederea însușirii cunoștințelor specifice muncii lor.
--	--	--

			În cazul fermelor vegetale ... și a fermelor zootehnice ... Rata sprijinului public nerambursabil va fi de 50% din totalul cheltuielilor eligibile ... Intensitatea sprijinului nerambursabil se va putea majora cu 20 puncte procentuale suplimentare, dar rata sprijinului combinat nu poate depăși 90% în cazul fermelor mici (MADR, 2017, p. 25)
	4. Other risk management measures	Dezvoltarea sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor: -suprafața de 11 milioane de hectare va fi protejată de efectele negative ale fenomenelor climatice extreme pana la finalizarea programului; -evitarea pierderilor de producție și deprecierea calitativă a produselor; -protejarea culturilor agricole și infrastructurii. (GR, 2018, p. 120) Crearea de fonduri mutuale agricole pentru stabilitatea veniturilor în cazul volatilității prețurilor la produsele agricole sau a produselor înregistrate (GR, 2018, p. 137)	Dezvoltarea sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor: -Extinderea sistemului național antigrindină și de stimulare a precipitațiilor, -Dezvoltarea sistemului național antigrindină și creșterea precipitațiilor cu utilizarea rachetelor antigrindină, a generatoarelor terestre si a aviației; -evitarea pierderilor de producție prin calamitare, - -stimularea precipitațiilor în zonele aride și în perioadele critice privind consumul de apă pentru plante, -operaționalizarea a trei centre de comandă din Muntenia, Moldova și Transilvania → punerea în stare de funcționare a celor șapte unități în Prahova, Iași (2), Vrancea, Mureș, Timiș, Oltenia, Maramureș; -125 puncte de lansare funcționale in 2018; 300 puncte de lansare pana in 2022. (GR, 2018, p. 120) Serviciul de consultanță publică funcționează conform Legii 329/2009 și Hotărârii de Guvern 1609/2009. Acesta vizează în special fermele mici și mijlocii, fermele de familie, care sunt înregistrate la agenția de plăți (APIA) (peste 1 milion de fermieri) precum și micro-întreprinderile din mediul rural. (MADR, 2017, p. 203)

			... servicii de instruire și consiliere pentru îmbunătățirea productivității, creșterii valorii adăugate și managementul riscurilor. (MADR, 2017, p. 175)
Adaptability	1. Middle-long term	Dezvoltarea unui sistem performant de irigații. (MADR, 2016, p. 1) Refacerea și extinderea sistemului de irigații: -creșterea producțiilor și sporirea calității acestora; -îmbunătățirea condițiilor de mediu; -reducerea costului de producție prin creșterea randamentului și reducerea cheltuielilor pentru apă; -extinderea suprafeței irigate; -creșterea randamentelor de funcționare ale sistemului de irigații. (GR, 2018, p. 118) Programe multianuale de susținere pentru produse deficitare. *Susținerea activității de reproducție în sectorul creșterii suinelor: -Reducerea dependenței de importuri -Combaterea volatilității prețurilor (GR, 2018, p. 123)	Stabilirea unei strategii pentru crearea unui sistem de irigații modern adaptat cerințelor actuale. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de irigații secundare - investiții din PNDR. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de irigații primare. (MADR, 2016, p. 1) Refacerea și extinderea sistemului de irigații. Programul se va desfășura în trei etape, urmând a fi reabilitate în total un număr de 86 de amenajări de irigații: - în prima etapă, 2017-2020, vor fi reabilitate 40 de amenajări deserving o suprafață de 1,3 milioane hectare; - în a doua etapă, 2018-2020, vor fi reabilitate 37 de amenajări deserving o suprafață de 490 mii hectare; - în a treia etapă, 2019-2020, vor fi reabilitate 9 amenajări deserving o suprafață de 190 mii hectare. (GR, 2018, p. 118) Programe multianuale de susținere pentru produse deficitare. *Susținerea activității de reproducție în sectorul creșterii suinelor: -Realizarea a peste 300 de ferme noi de reproducție. -Asigurarea unui efectiv suplimentar de 2,5 milioane suine (GR, 2018, p. 123) *Sustinerea activității de reproducție, incubatie sau de crestere in sectorul avicol:

		*Sustinerea activității de reproducție, incubatie sau de crestere in sectorul avicol: -Asigurarea unei genetici de înaltă calitate care sa permită asigurarea predictibilității si continuității activităților din sector, urmarindu-se diminuare diminuarea dependentei de importuri. (GR, 2018, p. 124) *Sprijinirea colectării si comercializării lânii: -Asigurarea unor venituri constante pentru crescătorii de ovine -Furnizarea de materie prima pentru industria prelucrătoare. (GR, 2018, p. 125) *Susținerea activității în sectorul creșterii taurinelor din rasele Bălțată româneasca si Brună: -Diseminarea efectelor cercetării in producție -Realizarea unui efectiv de peste 600 mii capete -Valorificarea animalelor de înalta valoare genetica (GR, 2018, p. 126) *Susținerea activității de reproducție în sectorul creșterii bivolițelor: -Diseminarea efectelor cercetării in producție	-Peste 1000 de ferme de producție si reproducție -Echilibrarea balanței comerciale -Consumarea materiei prime din sectorul agricol (GR, 2018, p. 124) *Sprijinirea colectării si comercializării lânii: -Colectarea unei cantități de peste 36.000 tone anual -Îmbunătățirea funcționarii pieței de profil -Asigurarea unei cantități pentru export -Crearea de noi locuri de munca in zonele rurale. (GR, 2018, p. 125) *Susținerea activității în sectorul creșterii taurinelor din rasele Bălțată româneasca si Brună: -Investiții pentru realizarea de ferme noi si adăposturi noi pentru animale de reproducție, inclusiv pentru prima populare, precum și de stimulare a asocierii în cooperative (GR, 2018, p. 126) *Susținerea activității de reproducție în sectorul creșterii bivolițelor: -Investiții pentru realizarea de locuri noi de cazare în ferme noi sau în ferme aflate în activitate, precum și de stimulare a asocierii în cooperative. (GR, 2018, p. 127) Program de înființare a centrelor de colectare și procesare pentru legume/fructe și pentru unele produse de origine animală: -Înființarea centrelor de colectare și procesare a legumelor/fructelor din bazinele legumicole/pomicole -Înființarea de centre de colectare și unități de prelucrare a lânii și pieilor de ovine și caprine. (GR, 2018, p. 130)
--	--	--	--

		-Realizarea unui efectiv de peste 20.000 capete de înalta valoare genetica (GR, 2018, p. 127) Program de înființare a centrelor de colectare și procesare pentru legume/fructe și pentru unele produse de origine animală: -dezvoltarea de capacități noi de producție, -creșterea locurilor de muncă, -obținerea de venituri suplimentare la bugetul de stat (GR, 2018, p. 130) Fermierii cu parcele agricole fragmentate au nevoie de sprijin pentru a-și comasa parcelele... (MADR, 2017, p. 158) ... vor prioritiza sectoarele bovine, apicultură, ovine și caprine, legumicultură, pomicultură, producerea de sămânță și material săditor. Sinergic, va fi sprijinită elaborarea planurilor de afaceri pentru restructurarea/consolidarea fermei mici prin M 2. (MADR, 2017, p. 184)	Sprijinul pentru cedarea permanentă a exploatațiilor în schimbul unei plăți unice va consolida și comasa exploatațiile agricole prin sM 6.5. (MADR, 2017, p. 184) ... vor prioritiza sectoarele bovine, apicultură, ovine și caprine, legumicultură, pomicultură, producerea de sămânță și material săditor. Sinergic, va fi sprijinită elaborarea planurilor de afaceri pentru restructurarea/consolidarea fermei mici prin M 2. (MADR, 2017, p. 184) Sunt necesare investiții în îmbunătățirea infrastructurii rețelelor de comercializare, care vor fi sprijinite pe termen mediu prin PNDR. Având în vedere tendința de concentrare a ofertei de produse agroalimentare la nivel UE, este important ca producătorii să-și planifice oferta și să se adapteze mai bine la cererea pieței (cantitate, calitate, ritmicitate și termene de livrare scurte, respectarea principiilor de trasabilitate etc). (MADR, 2015, p. 27)
--	--	--	--

		Având în vedere programul Guvernului României de stimulare a formării clasei de mijloc din mediul rural, se impune modificarea definiției fermei de familie din cadrul PNDR, dar și a fermei mici în sensul asigurării coerenței sprijinului prin PNDR cu inițiativa Guvernului. (MADR, 2017, p.14) ...România propune modificarea principiului de selecție „Principiul dimensiunii fermei transferate, prin prioritizarea celor mai mari exploatații”, astfel: „Principiul dimensiunii fermei transferate, prin prioritizarea celor mai mari mici exploatații”. (MADR, 2017, p.34)	
	2. Flexibility	”Schema pentru micii fermieri” este o schemă voluntară, iar conform propunerii României, fermierul ar urma să primească un quantum al plăților directe egal cu valoarea totală a plăților care urmează să fie alocate fermierului în fiecare an și la care acesta are dreptul. (MADR, 2014 a) Un Plan Național de Dezvoltare Rurală mai accesibil micilor fermieri și micului întreprinzător. (CPM, 2016, p. 6)	Pe durata participării la schemă, micii fermieri: a) sunt exceptați de la utilizarea practicilor agricole benefice pentru climă și mediu; b) nu li se aplică sancțiuni administrative pentru nerespectarea normelor de ecocondiționalitate; c) păstrează pe cel puțin un număr de hectare eligibile care corespunde numărului de hectare eligibile declarate în 2015. (MADR, 2014 b, p. 4) Simplificarea ghidurilor de finanțare și ”tăierea” hârtiilor care îngreunează procesul de accesare a fondurilor europene reprezintă o prioritate în noua viziune pentru clasa de mijloc. (CPM, 2016, p. 6)

	Schimbarea de generații în agricultură și un nou rol pentru ferma de familie. (CPM, 2016, p. 6) Program de încurajare a agriculturii ecologice și a produselor tradiționale: -creșterea nivelului producției de produse bio, -menținerea tradițiilor, -promovarea produselor tradiționale. (GR, 2018, p. 134) 007. Restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață ... <i>fermele mici, cu precădere cele din zona montană, au nevoie de un sprijin conjugat atât pentru realizarea de mici investiții, dar și de sprijin în elaborarea și dezvoltarea unui plan de afaceri</i> pentru a se orienta pe piață și, a-și îmbunătăți managementul fermei. (MADR, 2017, p. 154 & 158) ...vor fi sprijinite investițiile orientate spre creșterea competitivității exploatațiilor agricole prin dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile pentru modernizarea fermelor (prioritate va fi acordată celor de	Redefinirea conceptului de "fermă de familie" cuprinde și modificarea limitei superioare de accesibilitate la o valoare de 100.000 euro / an și posibilități de angajare formală a membrilor de familie la propria fermă (pentru a beneficia de asigurări sociale și de sănătate). (CPM, 2016, p. 6) Program de încurajare a agriculturii ecologice și a produselor tradiționale: -elaborarea de reglementări privind încurajarea activităților agricole și non agricole în scopul garantării veniturilor, menținerii tradițiilor, evitarea migrației și asigurarea unor produse de calitate destinate, cu preponderență, pieței naționale -înființarea Laboratorului național pentru certificarea produselor ecologice și tradiționale -realizarea de centre de informare pentru producători privind facilitățile acordate. (GR, 2018, p. 134) M02 - Servicii de consiliere, servicii de gestionare a fermei și servicii de înlocuire în cadrul fermei (articolul 15) (MADR, 2017, p. 301) ... fermele mici, cu precădere cele din zona montană, au nevoie de un sprijin conjugat atât pentru realizarea de mici investiții, dar și de sprijin în elaborarea și dezvoltarea unui plan de afaceri pentru a se orienta pe piață și, a-și îmbunătăți managementul fermei. (MADR, 2017, p. 154 & 158)
--	--	---

	dimensiuni medii și asocierilor de ferme mici și medii... (MADR, 2017, p. 333) M04 - Investiții în active fizice (articolul 17) (MADR, 2017, p. 327) ... crearea de lanțuri scurte de aprovizionare. (MADR, 2017, p. 154) ...și facilitarea accesului la piețele locale. (MADR, 2017, p.327) Fermele mici și mijlocii, au nevoie de sprijin pentru a valorifica potențialul și a deveni competitive. (MADR, 2017, p.156)	În cazul granturilor, sprijinul va prioritiza fermele de dimensiuni medii (adică exploatațiile agricole având dimensiunea economică între 12.000 – 250.000 euro € SO valoarea producției standard) și formele asociative ale fermelor de mici dimensiuni... ... dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, ... (MADR, 2017, p. 333) Sprijinul poate viza atât dotări tehnice privind inventarul agricol și de procesare la nivelul fermei, ... (MADR, 2017, p. 327) Au nevoie de investiții în modernizare și construcții de facilități, echipamente, mașini, spații post-recoltare și condiționare, sisteme de sortare, calibrare, mijloace de producție, etc. (MADR, 2017, p. 156) Sprijinul acordat prin sub-măsura 6.3 este direcționat către îmbunătățirea accesului la mijloace de producție de calitate (îngrășăminte, protecția culturilor, servicii veterinare, etc.) și asigurarea dotării necesare în scopul adaptării la standarde, eficientizării costurilor și creșterii veniturilor. (MADR, 2017, p.389)
3. Variety and tailor-made responses	Pentru a primi plata pentru înverzire (din FEGA), care reprezintă 30% din plafonul național anual, beneficiarii trebuie să respecte anumite condiții: diversificarea culturilor, menținerea pășunilor permanente, prezența zonelor de interes	Plata pentru înverzire se acordă fermierilor eligibili pentru plata unică menționată la punctul 1 și care trebuie să aplice în mod obligatoriu pe hectarele lor eligibile, începând cu 1 ianuarie 2015, următoarele practici agricole benefice pentru climă și mediu :

	ecologic pe suprafața agricolă. În acest sens este necesară notificarea listei zonelor de interes ecologic (ZIE) pe suprafața agricolă. (MADR, 2014 a) MADR propune realizarea acestui transfer de la Pilonul I - plăți directe - la Pilonul II - dezvoltare rurală, în anii 2015, 2016 și 2017, pentru a susține schema pentru micii fermieri din PNDR, schemă care prevede acordarea a 120% din nivelul plăților directe fermierilor care își încetează activitatea agricolă. (MADR, 2014 a) Stimularea agriculturii de mijloc prin promovarea fermelor de familie, a asocierii agricultorilor și a lanțurilor scurte de desfacere a produselor agricole. (MADR, 2016, p.1) Investiții în mediul rural. (CPM, 2016, p. 7) Program de încurajare a activităților din zona montană: -facilitarea accesului la finanțare pentru realizarea de investiții în zona montană pentru producătorii și crescătorii de animale din zona montană	- Diversificarea culturilor – presupune existența a 2 culturi diferite pe exploatațiile care dețin teren arabil între 10 și 30 ha și existența a 3 culturi diferite pe exploatațiile care dețin peste 30 ha de teren arabil; exploatațiile care dețin teren arabil sub pragul de 10 ha se califică automat pentru această componentă a plății pentru înverzire; - Menținerea pajiștilor permanente existente la nivel național; - Prezența unei zone de interes ecologic (Z.I.E) pe suprafața agricolă – se aplică exploatațiilor care dețin peste 15 ha teren arabil; fermierii trebuie să se asigure de faptul că cel puțin 5% din terenul arabil al exploatației este acoperit cu una sau mai multe dintre zonele de interes ecologic listate. (MADR, 2014 b, p. 2-3) După cel puțin un an, fermierii pot opta să treacă la schema pentru micii fermieri din PNDR, schemă care prevede acordarea a 120% din nivelul plăților directe la care fermierul are dreptul, dacă acesta se angajează să transfere definitiv altui fermier întreaga lor exploatație. (MADR, 2014 b, p. 4) Promovarea produselor de calitate și cu valoare adăugată mare, de genul produs montan și produs în fermă. Aplicarea prevederilor HG nr. 1179 /2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor (solicitanții ajutorului de stat sunt numai asociații sau organizații de crescători de animale). Modificarea PNDR 2014-2020 în sensul armonizării cu prevederile legislației naționale referitoare la fermele de familie și grupurile de producători.
--	---	--

	-densitatea echilibrată a populației în zona montană; -crearea și conservarea locurilor de muncă; -crearea și protejarea infrastructurii de acces; -elaborarea de politici și reglementări pentru încurajarea activităților specifice zonei montane, cu incidență asupra celor 28 de județe din acest areal. (GR, 2018, p. 131) Angajament: aplicarea gunoiului de grajd sub formă compostată ... (MADR, 2017, p. 539) ... diversificarea gamei de produse (MADR, 2017, p.154) ... cât și diversificarea activităților din cadrul exploatațiilor... (MADR, 2017, p. 327) ... managementul sustenabil al resurselor naturale și adaptarea la schimbările climatice. (MADR, 2017, p.154)	(MADR, 2016, p.1) Măsurile pentru ferme sunt orientate pe categorii, de la fermele mici (15.000 Euro / per fermă) la proiectele de investiții pentru fermele mijlocii (maxim 200.000 euro) care vor permite modernizarea producției și orientarea spre piețele de desfacere de la orașe. (CPM, 2016, p. 7) Program de încurajare a activităților din zona montană (subprograme): a) Programul de investiții pentru înființarea centrelor de colectare lapte în zona montană b) Programul de investiții pentru înființarea centrelor de colectare, spălare și prelucrare primară a lânii în zona montană c) Programul de investiții pentru înființarea centrelor de colectare și prelucrare primară a fructelor, fructelor de pădure și plantelor medicinale în zona montană d) Programul de investiții pentru înființarea centrelor de sacrificare a animalelor în zona montană e) Programul de investiții pentru înființarea stânelor montane f) Program de protecție și dezvoltare inteligentă, durabilă și incluzivă a zonei montane (GR, 2018, p. 132) ...micile exploatații zootehnice au nevoie de sprijin pentru a investi în facilități individuale de depozitare a gunoiului de grajd pentru a se alinia cerințelor minime obligatorii de mediu.
--	---	--

		(MADR, 2017, p. 158) Plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu (culturilor pe terenurile arabile, complementaritatea este asigurată și prin aplicarea noului P 5 al M10, prin <i>înverzire – art. 43 Reg. 1307/2013</i>) ... perspectiva standardelor de înverzire legate de diversificarea extinderea zonelor de aplicabilitate a standardelor fermelor cu terenuri arabile de dimensiuni mai mici (sub 10 ha) și la fermele mici ce nu au obligativitatea conformării la acest standard de înverzire. (MADR, 2017, p.795) RO a optat pentru transferul din Pilonul I către Pilonul II a sumei de 112,3 mil euro. Acest transfer va fi utilizat pentru sub-măsura 6.5 Schema pentru micii fermieri. (MADR, 2017, p.282)
4. Social learning	Asocierea pentru intrarea pe piață – cheia pentru dezvoltare. (CPM, 2016, p. 7) Program național de cercetare-dezvoltare: -stimularea cercetării aplicative în domeniul agroalimentar; -realizarea sinergiei între obiectivele agriculturii -noile tehnologii in cercetare; -introducerea de noi tehnologii în fermele din România. (GR, 2018, p. 133)	Printre beneficii se numără cooperarea între actori locali în scopul comercializării, realizarea de parteneriate cu ONG-uri și autorități publice, o mai bună integrare pe piață a producătorilor locali. (CPM, 2016, p. 7) Program național de cercetare-dezvoltare: Elaborarea unui program național de cercetare-dezvoltare agricolă pe perioada 2018-2020 în vederea realizării unei strategii integrate care să asigure adaptarea noilor tehnologii la condițiile de producție din România, vizând în special măsuri privind cercetarea aplicativă, inovarea și reducerea costurilor de producție pe fondul sporirii randamentului și calității produselor. (GR, 2018, p. 133)

		Inițiativele comunităților locale din mediul rural și promovarea conceptului de parteneriat în dezvoltare vor fi în continuare sprijinite prin PNDR 2014-2020. (MADR, 2015, p. 52) Lipsa de adaptare a cercetării la nevoile sectorului agro-alimentar va fi abordată prin crearea de grupuri operaționale (GO) formate din actori relevanți. (MADR, 2017, p. 175) Îmbunătățirea cunoștințelor fermierilor în scopul practicării de tehnici și tehnologii agricole și inovative, inclusiv ca urmare a rezultatelor cercetării în special tineri fermieri ... (MADR, 2017, p.18) 001. Cunoștințe adecvate în rândul fermierilor ... va contribui la restructurarea/modernizarea fermelor (MADR, 2017, p.153)	Noua rețea de dezvoltare rurală va fi utilizată pentru activarea parteneriatului dintre comunități. Participarea în cadrul rețelei permite consolidarea capacităților interne ale organizațiilor din mediul rural, atât la nivel local cât și național. Activitățile de diseminare specifice vor include acțiuni de conștientizare a rolului actorilor din mediul rural și a organizațiilor în procesul de dezvoltare rurală, rezultând într-un dialog și o colaborare mai intense. (MADR, 2015, p. 52) ... care vor beneficia de sprijin prin submăsura 6.1, fermieri care activează în ferme mici și care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3 (MADR, 2017, p.18) 1.1. sprijin pentru formarea profesională, precum și a acțiunilor pentru dobândirea de competențe ... în special tineri fermieri care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.1, fermieri care activează în ferme mici ... (MADR, 2017, p.287)
Transformability	1. Long term	Dificultatea micilor fermieri, fie de a ajunge pe piață, fie de a obține informații de încredere despre piață pentru a-și maximiza veniturile, poate fi depășită dacă aceștia înțeleg beneficiile și sunt de acord să intre în forme asociative. (MADR, 2015, p. 20)	Integrarea fermelor mici și mijlocii în grupuri sau organizații de producători/cooperative agricole poate fi calea cea mai sigură de a permite accesul la piețe și, în același timp, de a obține credite pentru producție sau investiții în dotări comune. (MADR, 2015, p. 20)

		Conservarea biodiversității spațiului rural, păstrarea patrimoniului cultural și perpetuarea tradițiilor în aceste zone rurale este cel mai bine asigurată de către micii fermieri. În vederea asigurării unei balanțe între agricultura intensivă, viabilă economic și cea extensivă, mai prietenoasă cu mediul, MADR va valorifica toate opțiunile suplimentare pe care le poate gestiona. (MADR, 2015, p. 23) Creșterea productivității în domeniul agricol depinde într-o mare proporție de mecanizarea sectorului. (MADR, 2015, p. 26) Dezvoltarea unei categorii de exploatații agricole mijlocii trebuie să fie completată de acțiuni menite să stimuleze formarea capitalului de lucru printr-un acces sporit la finanțare, dar și la piață, ceea ce constituie unul dintre obstacolele majore cu care se confruntă fermierii mici în prezent. (MADR, 2015, p. 27) Modificările climatice, ca urmare a încălzirii globale, cu deosebire la nivel	Adoptarea unei decizii strategice cu privire la schema pentru micii fermieri din cadrul PAC 2014-2020 (...) Furnizarea de servicii de consiliere socio-economică adiacente adresate fermierilor mici și a celor în vârstă (...) Încurajarea transferului între generații cu efecte în întinerirea zonelor rurale (...) (MADR, 2015, p. 23) Dotarea cu tehnologii, mașini și utilaje noi este în continuare o măsură critică de reformă a sectorului agricol în care investițiile de capital sunt încă insuficiente. (MADR, 2015, p. 26) O politică fiscală îmbunătățită, care să permită autorităților naționale în domeniu să aducă la lumină economia informală, va oferi o bază solidă pentru evaluarea capacității financiare a fermierilor și procesatorilor. (MADR, 2015, p. 28) Stimularea sectorului cu nișă de piață – producția de legume în perioada rece, prin înființarea de spații protejate – sere și solarii, cu adoptarea unor tipuri constructive noi va permite modernizarea tehnologiilor de cultură și obținerea unor producții de calitate superioară. (MADR, 2015, p. 29) Pentru creșterea producției de carne și reechilibrarea comerțului cu produse agroalimentare din România vor fi susținute investițiile pentru: realizarea fermelor de creștere a bovinelor și ovinelor pentru carne, realizarea fermelor de reproducție la porcine, realizarea fermelor specializate
--	--	--	--

		regional, necesită o regândire a concepției redresării, consolidării și dezvoltării legumiculturii în spații protejate în România. (MADR, 2015, p. 28) Prezența animalelor într-o diversitate bogată a raselor, varietăților și liniilor este o caracteristică pozitivă pentru cei care trăiesc și lucrează în mediul rural și chiar pentru turism. În multe din zonele rurale defavorizate creșterea animalelor constituie baza activității economice. Pentru toate aceste motive, se acordă atenție protejării resurselor genetice animale. (MADR, 2015, p. 29) Creșterea calității și sustenabilitatea productivității în domeniul agricol depinde într-o mare proporție de diminuarea riscului de calamitare a recoltelor. (MADR, 2015, p. 33) Agricultura ecologică va avea nevoie de sprijinul cercetării și inovării, precum și de servicii de extensie finanțate în mod sustenabil, pentru a ajuta agricultorii să adopte sisteme de producție bazate pe un management integrat al solului și al apei și	pentru producția de lapte, achiziția de animale de reproducție din rase specializate pentru producția de carne din speciile taurine, ovine și porcine. De asemenea, vor fi susținute financiar cheltuielile pentru menținerea diversității genetice a raselor de animale domestice amenințate cu dispariția și pentru întreținerea registrului genealogic. (MADR, 2015, p. 30) Dotarea sectorului ADR cu tehnologii moderne de combatere a fenomenelor meteorologice extreme (influențe active în atmosferă, cu impact local) este o direcție de acțiune în care investițiile sunt valorificate inteligent și sustenabil. (MADR, 2015, p. 33) Aceste produse, deși se adresează unui segment de piață mai restrâns, au prețuri mai ridicate și pot aduce beneficii mai mari, în special fermelor de mici dimensiuni care pot respecta cerințele de certificare. (MADR, 2015, p. 41)
--	--	--	--

		folosirea îngrășămintelor organice cu o capacitate crescută de retenție a apei. (MADR, 2015, p. 41) ... este nevoie de modernizarea fermelor de subzistență și semi-subzistență prin încurajarea acestora de a se asocia sub formă de cooperative sau grupuri de producători. (MADR, 2017, 158) M06 - Dezvoltarea fermelor și a întreprinderilor (articolul 19) ... reînnoirea generațiilor șefilor exploatațiilor agricole care dețin competențe adecvate... ...creșterea interesului generațiilor de tineri de a se dezvolta din punct de vedere profesional în zonele rurale... ...promovarea antreprenorialului și a ocupării forței de muncă, reducerea fluctuației sezoniere a locurilor de muncă... ...dezvoltarea activităților non-agricole... (MADR, 2017, p.387)	
	2. Dismantling incentives that support the status quo	Trebuie definită noțiunea de "Fermier activ", stabilind deciziile privind excluderea de la plăți directe a unor anumiți tipuri de beneficiari. (MADR, 2014 a)	La lista excluderilor de la plată, impusă la nivel UE (cf. art. 9.2. paragraf 1 - R. 1307/2013), România a propus includerea unor întreprinderi sau activități neagricole similare - firme/companii de construcții, Regia Națională a Pădurilor, administratori de păduri private, penitenciare, UAT-uri (comune, municipii, orașe, județe).

		MADR consideră că aplicarea plății redistributive pe două nivele și quantumurile stabilite vor ajuta la comasarea terenurilor, contribuind la constituirea de ferme peste 5 ha, fără însă a determina fărâmițarea exploatațiilor de mărime medie și mare, viabile economic, prin ieșirea unor terenuri de sub arendă. (MADR, 2014 a)	(MADR, 2014 b, p. 1) Plata redistributivă se acordă pentru primele 30 de ha, indiferent de mărimea exploatației și se alocă gradual, pe două nivele – pentru primele 5 ha și pentru restul de 25 ha. (MADR, 2014 b, p. 1)
	3. In-depth learning	Fermierii, prin cursuri de instruire/ calificare/ perfecționare care cuprind: consiliere, predare, evaluare, certificare și calificare trebuie să fie pregătiți și informați cu privire la metodele de adaptare a producției agricole la efectele schimbării climatice. Aceste metode vor fi evaluate de fermieri și comparate cu necesitățile și circumstanțele de la propriile lor ferme. Cooperarea, transferul de tehnologie, expertiza și bunele practici trebuie îmbunătățite. (MADR, 2015, p. 40) Se acordă prioritate rolului educației, cercetării fundamentale și aplicative, ca piloni principali pentru îmbunătățirea calității performanței profesionale a capitalului uman, creșterii potențialului de angajare pe termen lung și utilizării cât mai bune a celor mai avansate descoperiri	Soluțiile pe termen scurt și mediu vizează adaptarea perioadelor de dezvoltare a activităților agricole; elaborarea de soluții tehnice precum protecția livezilor împotriva înghețului sau îmbunătățirea sistemelor de ventilație și răcire a adăposturilor pentru animale; alegerea de culturi și specii mai bine adaptate la sezonul de creștere și la apa disponibilă, care să fie și rezistente la noile condiții atmosferice și de umiditate; adaptarea culturilor cu ajutorul diversității genetice existente și al noilor oportunități oferite de biotehnologie. (MADR, 2015, p. 40) Serviciile teritoriale de asistență și consiliere își vor extinde acoperirea tematică, de la tehnologia de producție agricolă la prelucrare, planificare de afaceri și de marketing, inclusiv prin informare și diseminare. Un element de o importanță deosebită pentru succesul acestora va fi dezvoltarea capacității structurilor teritoriale de consultanță de a colabora și de a se integra cu componente de cercetare și formare, care sunt în legătură cu nevoile specifice de recrutare, selecție, evaluare și formare de personal. (MADR, 2015, p. 57)

		tehnologice pentru creșterea dinamică a agriculturii și economiei rurale. (MADR, 2015, p. 54)	1.2 sprijin pentru activități demonstrative și acțiuni de informare. Acțiuni de informare: activități de difuzare a informațiilor cu privire la: ... fermieri care activează în ferme mici și care vor beneficia de sprijin prin sub-măsura 6.3 (MADR, 2017, p. 294)
	4. Enhancing and accelerating niche innovations	Vulnerabilitatea agriculturii față de fenomenele meteorologice extreme (seceta, grindina, ploi torențiale, înghețuri, etc.) a căror incidență a crescut semnificativ în ultimii ani și din cauza fenomenelor asociate încălzirii globale, este o provocare importantă pentru orizontul de timp 2030. (MADR, 2015, p. 37) Îmbunătățirea rezistenței și a capacității de adaptare în fața unor astfel de efecte negative generate de schimbările climatice și de fenomenele meteorologice extreme va fi esențială în viitor. (MADR, 2015, p. 37) Regândirea sectorului de Cercetare Agricolă și de Consultanță. (MADR, 2016, p.1) Dezvoltarea economiei rurale prin eco și agroturism. (CPM, 2016, p. 7)	Acest obiectiv va trebui să fie abordat printr-o combinație de măsuri adaptate în funcție de necesarul de aprovizionare și de cerere, pentru a îmbunătăți în același timp viabilitatea aprovizionării cu apă și eficiența utilizării acesteia, precum și printr-un set de instrumente de prevenire și de diminuare a riscurilor, pentru a limita impactul negativ care poate fi anticipat (de exemplu, agricultura de conservare, adoptarea mai multor soiuri rezistente la secetă care să elimine sau să reducă apa necesară pentru irigarea acestor soiuri). (MADR, 2015, p. 37) Practicile moderne de agricultură vizează modificarea calendarului de cultivare, a perioadei și tehnicilor de semănat, practici de pregătire și conservare a solului, modificarea perioadelor de activități agricole, adoptarea culturilor rezistente la schimbările climatice. Practicile moderne mai pot include alegerea culturilor și speciilor mai bine adaptate sezonului de creștere și apei disponibile, adaptarea culturilor cu ajutorul diversității genetice existente și a noilor oportunități oferite de biotehnologie. (MADR, 2015, p. 38) Restructurarea cercetării agricole pentru a permite dezvoltarea unei agriculturi performante și eficiente,

		O nouă misiune pentru grupurile de acțiune locală. (CPM, 2016, p. 8) ... adoptarea de tehnologii inovative și bune practice ... (MADR, 2017, p. 154)	capabile să facă față schimbărilor climatice inclusiv prin introducerea inovării. (MADR, 2016, p.1) Clarificarea și relaxarea cadrului legal pentru încurajarea antreprenorialului rural de mici dimensiuni. Preluarea la nivel de politică publică a bunelor practici de eco-turism certificat, prin dezvoltarea organismelor de management al destinației. (CPM, 2016, p. 7) În noua direcție se înscriu și centrele suport pentru servicii adresate populației rurale și mic urbane alături de rețele și clustere orientate către sprijinul pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din mediul rural și mic urban. (CPM, 2016, p. 8)
--	--	--	--

References

CPM: Cancelaria Primului Ministru (2016). Viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea clasei de mijloc la sate [http://gov.ro/fisiere/stiri_fisiere/Viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea clasei de mijloc la sate.pdf](http://gov.ro/fisiere/stiri_fisiere/Viziunea_Guvernului_României_pentru_dezvoltarea_clasei_de_mijloc_la_sate.pdf)

GR: Guvernul Romaniei (2018). Programul de guvernare 2018-2020 [http://gov.ro/fisiere/pagini_fisiere/PROGRAMUL DE GUVERNARE 2018-2020.pdf](http://gov.ro/fisiere/pagini_fisiere/PROGRAMUL_DE_GUVERNARE_2018-2020.pdf)

MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2014 a). Comunicat de presa MADR 22 iulie 2014 <http://www.madr.ro/comunicare/1339-comunicat-de-presa.html>

MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2014 b). Nota referitoare la propunerile de notificări transmise Comisiei Europene de către MADR [http://www.madr.ro/docs/NOTIFICARI PAC 2015-2020-.pdf](http://www.madr.ro/docs/NOTIFICARI_PAC_2015-2020-.pdf)

MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2015). Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 <http://www.madr.ro/docs/agricultura/strategia-agroalimentara-2020-2030.pdf>

MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2016). Planul de acțiuni sectoriale ale MADR pe 2016 [http://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/16-01-21-11-49-04MADR Plan_strategic.pdf](http://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/16-01-21-11-49-04MADR_Plan_strategic.pdf)

MADR: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2017). Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 (National Rural Development Program for the period 2014-2020) <http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/PNDR-2014-2020-versiunea-aprobata-30-iunie-2017.pdf>